

REDACTIUNEA,
Tipografia și Administra-
țiunea

BRAȘOV, Piața-mare 89.
Sunt acceptate în orice
— Manuscrise nu se restituie

INSEERATE:
se primesc la Administra-
țiunea Brașov și la birou-
rile următoare:

Viața la M. Duker Hoch, Helmut
Schubert, Rudolf Meise. — In Brașov
peste la Kozsika Bernáth, Julius Pá-
pold, Hlochner L.

PREȚUL INSEERATELOR.
Un șir pe 20 bani pen-
tru o publicare. Publicații
mai dese după tarife și învețate.
Notă pe pag. a 3-a 1
șir 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXIV.

Telefon: Nr. 226.

„GAZETA” apare zilnic.
Abonamente pentru Austro-Ungar.
— pe un an : —
24 cor. pe 6 luni 12 cor. pe trei
luni 6 cor. — Nr-ii de Duminică :
patru cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
un an 48 franci, pe șase luni 30
franci, pe trei luni 16 franci.

Nr-ii de Duminică 8 fr. an.

Se poate pronunța la toate ofițele
postale precum și la d-șii colectori.

ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV:
La Administrația „GAZETA” pe
1 an 20 C. Pe 6 luni 10 C.
pe trei luni 5 C. Cu două
zeci : Pe un an 24 Cor. Pe 6 luni
12 Cor. Pe trei luni 6 Cor. Un exem-
plar 10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiile se plătesc avansat.

Nr. 12

Brașov, Luni-Marti, 18 (31) Ianuarie

1911.

America — luminată.

Contele Apponyi Albert ia în mână toiagul de drumeț și pleacă pe o lună de zile la America, spre a o — lumina.

Apponyi merge la America la chemarea însoțirii „Civic Forum” și va ținea conferințe în diferite orașe ale Americii. În unele locuri, în cercuri sociale mai cu seamă, Apponyi va vorbi despre viața culturală a Ungariei. La câteva universități va cuvânta despre natura iuridică a raportului dintre Austria și Ungaria. Va vorbi apoi Ungurilor din America despre unire și patriotism și în fine la societățile de pace va propaga ideile de pace universală. Toate acestea le va isprăvi contele Apponyi în decurs de vre-o două săptămâni, căci el pleacă la America în 1 Febr. c. dar abia în 15 Febr. ține prima sa conferință, iar în 4 Martie se înapoiază în „fericită” sa Ungarie.

În chestia raportului dintre Austria și Ungaria, Apponyi va combate în special ideile și părerile, dezvoltate în Octomvrie trecut de jurisprudentul austriac Dr. I. Redlich, privitoare la unitatea întregului imperiu austro-ungar. Vom vedea, cu ce argumente și cu ce succes va combate espunerile, bazate pe realitate, ale lui Redlich și nu pe fantazii șoviniste.

Mai ușor îi va fi lui Apponyi debutul în fața compatrioților săi, când adevărat va vorbi Maghiarilor și Jidaniilor din Ungaria, emigrați la America. Astfel de debuturi va avea Apponyi două. Odată va vorbi la banchetul, ce-l vor da Ungurii din New-York în onoarea lui și a doua oară la adunarea societății maghiare din Cleveland. Apponyi, — așa se spune — „va îndemna pe compatrioții săi la unire și solidaritate, la cultivarea intensivă

a iubirii de patrie și a iubirii frățești și la datorințele patriotice”.

Ne putem închipui, ce bombasticisme vor răsună în aerul american la aceste conveniri, ce laude de sine să vor rosti cu emfază, mai cu seamă, că Americanii nu pot controla ce va zice Apponyi, nepricepând cuc ungurește și ce entuziasm delirant va cuprinde pe patrioți, se vor cuteta, că sunt la Jászberény și vor bate din pînteni....

A treia temă, cu care se va îndelețnici Apponyi, este espunerea vitezei culturale a Ungariei. De sine înțeles, că și aceasta va fi privită prin prizma îngustă a șovinismului de rasă și Apponyi va declama singur despre cultura specifică maghiară, fără a lua în seamă silințele culturale ale celorlalte popoare.

Dar conferințele cele mai de interes pentru noi vor fi de sigur acelea, pe cari contele Apponyi le va rosti la societățile de pace, „Peace Society”, din câteva locuri.

Aceste conferințe, conform programului, „sunt chemate a servi scopuri mărețe, anume în lupta pentru interesele comune ale omenirii a aduna în o tabără întreaga omenime, fără considerare la rasă și naționalitate, ca astfel să se elimineze din viața popoarelor luptele și prin creșterea păcii universale, să punem bază unor timpuri mai frumoase, mai fericite pentru viața popoarelor.”

Conferința în care Apponyi va trata cele schițate mai sus, va fi prima lui conferință în turneul său de acum. O va ținea în 15 Februarie c. în „Carnegie Hall” din New-York. La convenire va prezida marele apostol al păcii Andreu Carnegie și vor fi prezenți peste 6000 de oameni,

între cari milionarii, politicianii și tot ce are New-Yorkul mai de seamă.

Apponyi va vorbi în cuvinte de aur și publicul va fi răpit, entuziasmat până la deliriu, când el va arăta foloasele păcii universale pentru omenime și mijloacele pentru a statornici pacea între popoare.

Se dă însă cu siguranță știrea, că entuziasmul va ajunge la culmi ne mai auzite, când Apponyi se va aduce pe sine ca exemplu, *cum lucra și a lucrat el în mic, pentru înfăptuirea păcii și a bunei înțelegeri între popoarele unei țări, a Ungariei.* În deosebi va face efect uriaș, când va spune, că el, ca ministru al Ungariei, a făcut tot ce i-a stat în putință, pentru mulțumirea popoarelor, creșterea o lege școlară, loială și cea mai justă din lume, prin care a câștigat popoarele pentru ideea păcii!..

Noi nu credem însă, că Apponyi se va lauda pe sine, căci și el, și soții lui sunt cu mult mai modești!..

Americanii nici nu-și vor aduce aminte de asemenea lucruri, căci suntem departe unii de alții și nu ne prea cunoaștem.

Se poate însă întâmpla, că Americanii să rămâie nedumeriți asupra unei alte chestii, pe care și ei o cunosc din intuițiune proprie.

Se poate întâmpla, că la cutare conferință, unde Apponyi — more patrio — va lauda și preamări Ungaria, vre-un American curios să-i puie întrebarea, că cum se face faptul, că Maghiarii, — chiar Maghiarii — își părăsesc patria cu sutele de mii și năpădesc fabricile și minele americane, dacă a trăi în Ungaria e atât de bine?

Și va întreba mai departe, că ce măsuri au luat guvernele și în general pătura conducătoare a țării, în

care ia loc și Apponyi, pentru a pune stavilă emigrării cetățenilor?

Ce va răspunde la acestea și alte asemenea întrebări leaderul Apponyi?

Nu va răspunde nimic, se va îmbrăca în haina comoadă, dar perversă a tăcerii. Iar dacă totuși va fi silit să-și spună cuvântul, să va folosi de minciuni și falsități, ascunzând adevărul.

În chipul acesta va fi luminată America — de cătră Apponyi.

Numai cât să știe Apponyi, că adevărul mai curând iese la iveală tocmai în America, fiind Americanii oameni reali în toate manifestațiile vieții. Și este foarte probabil, că Apponyi, plecând — după cum spun ziarele maghiare — ca un uriaș la America, să va întoarce ca un — pitic.

Un nou proces al Păr. Dr. V. Lucaclu.
Sub acest titlu scriu ziarele din Budapesta, că parchetul din Arad a intentat proces părintelui Vasile Lucaclu, acuzându-l că a agitat populația, îndemnând-o la emigrare. Motivul acestui proces este că în ziarul »Lupta«, care a încetat de curând, a apărut un anunț, prin care se ofereau bilete estine de tren spre America. Conform legii procesul poate fi intentat de parchetul localității, unde e răspândit ziarul.

Părintele a făcut apel arătând, că pe același motiv parchetul ar putea intenta proces tuturor băncilor maghiare, cari nu numai că anunță, dar și procură bilete estine de tren pentru America.

Părintele Lucaclu cere pedepsirea procurorului, care i-a intentat proces pe nedrept.

FOILETONUL «GAZ. TRANS.»

Arta de a rămânea tânăr.

Tânăr și sănătos de a fi necontent, e visul omenirei. Poștii tuturor popoarelor au căutat arta aceasta, dar timpul modern i-a fost dat, ca să se apropie de realizarea ei prin îngrijirea corpului. Știința de azi a dovedit, că păstrarea sănătății și deci și a tinereții depinde de noi înșine.

În anticitate Grecii puneau mare preț pe cultura fizică, în timpul nostru escelează în privința aceasta Englezii și Francezii. La aceștia femela mai ales știe să își cultive calitățile fizice, între care în primul rând frumusețea, atât de bine, în-cât nu e numai »la femme de trente ans«, ci și »la femme de soixant ans«, care își păstrează grațiile, cu care a înzestrat-o natura.

Un ziar german s-a adresat mai multor bătrâni și în mare parte între 70 și peste 80 de ani, cu întrebarea, că ce au făcut, ca să ajungă la o vârstă atât de respectabilă.

Extragem din răspunsurile lor următoarele:

Bătrânul A. de 85 de ani, a răspuns: — »Aupra acestei chestiuni nu m-am gândit niciodată în mod serios. De aceea cum am îmbătrânit, zău că nu știu nici

eu. Atâta știu, că am trăit totdeauna cum-pătat, n-am tăcut nici un fel de extravaganță. Un doctor îmi spunea odată la Karlsbad, că eu sunt bălat din bun lemn. Iată ce cred, că e lucrul principal pentru a îmbătrâni și a rămânea în același timp tot tânăr.

Bătrânul B. de 84 de ani, zice:

— Cum spuneți, că sunt un om bătrân. Întrebarea aceasta nu mi-am pus-o niciodată în decursul celor dinți opt-de-cenți, în care am trăit cum am putut, fără multă considerațiune pentru persoana mea. Nu m-am dat în lături de nici o muncă, precum de nici o plăcere, dar când văzui, că sunt feliicitat de toate părțile pentru »vârsta mea«, atunci început să îmi pun întrebarea, dacă o voi mai duce, cum am dus-o.

După mai multă gândire și răsgândire mi-am zis, ca să merg înainte tot cum am mers. În felul acesta mai că am început să uit, că sunt un om bătrân, — un moș și sper, ca să apuc suta de ani.

Al treilea bătrân Paul Lindau, (70 de ani) istorisește astfel, cum a rămas tânăr: La întrebarea d-voastră, vă răspund cum a răspuns și răposatul meu amic Marc Twain unui interview: Dacă mă mai bucur de sănătate bună, cauza e, că nu m-am gândit niciodată să mi-o ruinez.

Se poate că m-am mișcat mult în »aer liber«, când eram mic. De atunci încocoace »aerul proaspăt«, e aerul din odaia mea de lucru, și din biroul de redacțiune. Aici aerul era continuu încărcat cu miros greu de cerneală, pe care îl mai aroma mirosul ce venea din zățaria vecină. Ferestriile rămăneau închise, căci colegul meu mai bătrân, era atât de astmatic, în-cât îl apuca tusea de vântul produs cu înțoarcerea foilor unui jurnal. La teatru nu mă duceam; dar la bererie și la birt trebuia să mă duc, căci un Neamț normal se simte bine acolo. Cu ce plăcere respiram aerul săturat de tot felul de parfurmuri de pe la cocoane, de fumul dela pipe, evaporațiunile dela bere și vin, dela guar-gbel și alte brânzeturi. Dar să se știe, că eu nu eram și nu sunt un mare băutor și nici un mare mâncător. Pasiunea mea e a fuma și încă mult de tot. Din birt sau din berărie mă duceam acasă și lucraram, căci mie îmi place să lucrez noaptea, în liniște, până în zorile zilei. Așa am dus-o până la 70 de ani. Că am simțit și eu ce însemnează »molesta senectus« e prea adevărat; dar nu mă plâng. Nici dacă ași fi fost cu minte, n-aș fi trăit altmintealea.

Șeful pompierilor din Berlin zice:

Mă scol de timpuriu, iau o baie, fac gimnastică și mă plimb o oară, ori cum ar fi timpul. Dela etatea de 50 de ani nu mai fumez, nu beau cafea și nu

beau spirtoase. Bere și vin beau numai când nu pot face altmintealea. Ca alimente prefer fructe și legume. Îmi place societatea.

Profesorul L. Kek, directorul grădinei zoologice din Berlin declară:

Ce fac eu, pentru că mă țin atât de bine? Puțin de tot; ași putea zice, că mai nimic.

Eu lucrez de dimineața dela 8 până la miezul nopții. Iarna nu fac nimic pentru sănătatea mea, decât poate, că o oară mă plimb cu pași repezi. De alcool mă abțin riguros. Vara, adevă, din Mai—Septembrie, plec diminețile cu bicicleta, străbat câțiva chilometre, beau o cafea, acasă iau un duș. La ora 9 încep să lucrez. Vara mă odihnesc dela 2—4 p. m.

Prânzesc la 1 și jumătate și cinez la 7 și jumătate. Între aceste mâncări nu gust nimic. Noaptea, când mă ocup cu lucrări științifice beau un pahar de lapte rece. Dispoziția mea de muncă este excelentă.

Artista Anna Schramm (75 de ani) zice:

Dacă la etatea mea mă mai bucur încă de-o bună stare fizică și intelectuală, apoi acestea am să le mulțumesc caracterului meu flegmatic. Când cineva a avut la etatea de 70 de ani să îngrijească de-o mamă bătrână și la 74 de ani de-o soră

Cazul dela Orăștie, cu catechizarea.
In cazul cunoscut, cu încercarea de catechizare în limba ungurească a elevilor români dela liceul reformat din Orăștie, »Telegr. Român« arătând atitudinea nesocotită a direcțiunii gimnaziale în această chestie, scrie următoarele:

»Din partea superiorității noastre bisericesti s-a înaintat, pe lângă altele de mai înainte, o nouă remonstrațiune energică și bine motivată d-lui ministru de culte și instrucțiune publică, rugat fiind acesta în ea, să pună odată capăt sicanărilor ce ni-se fac din partea numitului colegiu în chestia catechizării, pe care elevii noștri nu o pot primi, decât numai în limba bisericii noastre, care e cea românească. La remonstrațiunea aceasta se așteaptă încă răspunsul; iar până atunci, catichetul nostru din Orăștie a fost îndrumat să nu se plece, în fața drcinței direcțiunii colegiului reformat de acolo, și astfel să nu cedeze nimica din dreptul, pe care-l are biserica noastră, de a-și catehiza tinerimea în limba românească.

Superioritatea noastră bisericască e deci ferm hotărâtă, de a se opune cu toată energia, până la sfârșit, tuturor intențiunilor de a se viola dreptul bisericii noastre, cu privire la catechizarea elevilor de legea noastră, aflători la școli străine, — urmeze, ce va urma.

Congregația comitatului Alba-Iul. e convocată în ședința extraordinară pe mâine 31 l. c. Ia ordinea zilei sunt obiecte de mai puțină importanță.

Tisza — la Arad. Conteșe Tisza István a sosit Sâmbătă la două oare la Arad, în cercul alegătorilor săi. Sara la cină a ținut un discurs politic, în care a zis, că »națiunea« a hotărât prin ultimele alegeri dietale în chestia băncii și hotărârea este în favorul băncii comune. În consecință a osândit pornirea obstrucționistă din cameră, ce o pregătește opoziția și a atacat și fostul regim al coaliției, reproșându-i mai multe păcate naționale. Despre chestia naționalităților nici el, nici alți oratori n'au făcut amintire. Episcopul I. I. Papp n'a luat parte la cină.

Eri s'a dat prânzul anunțat, în rezidența episcopicească. Au fost invitate 24 de persoane, șefii diferitelor autorități publice, anume 6 Români și 18 Maghiari.

Modificarea legii despre congruă. Din Budapesta se anunță, că la ministrul cultelor și instrucțiunii decurg pregătirile pentru modificarea legii despre congruă pe cale novelară. Se va dispune, precum se afirmă, în mod definitiv despre întregirea dotațiunii preoților dela bisericile necatolice.

bolnavă, îi trece plăcerea de a-se duce prin societăți. Împlinirea datoriei mele de artistă, ține loc de toate distracțiile. Joc pe scenă probe și iar probe, pentru alte piese mă înțineresc, pentru că văd, cât pot lucra. După masă dorm însă, și nimeni n'are voie să mă scoale. Liniștea sufletească mi-o păstrez, pentru-că nu îmi fac griji de prisos.

() altă artistă, Rosa Bertens declară:

Secretul frăgezimei e că eu nu fac nimic. Tot ce întrebunțez pentru nervii mei e negativ. De mai mulți ani eu sunt o abstinentă, mă feresc de băuturile alcoolice, și nu mă duc în societăți, pentru-că se vorbește mult (flecurei cea mai mare parte) și se stă târziu. Eu cred, că fie-care are felul său de trai; nu voi să convertesc pe nimeni, dar nici nu mă las să fiu convertită.

O altă »bătrână«, Pilla Durioux, artistă acrită răspunde: Pentru păstrarea sănătății mele fată ce fac: evit tot ce mi-ar putea-o ruina în afară de meseria mea.

Un bătrân german a învățat, să rămână tânăr în Franța. Iată ce spune: Re-

Adevărat să fie? Ziarul »Az Est« ur, 25 sub titlul »Agitator român jude detribunal« scrie: »Foata oficioasă publică numirea d-lui Dr. George Popa avocat în Buteni, ca jude de tribunal. Numirea aceasta a produs mare nedumerire în cercurile românești. Dr. G. Popa era socotit între cei mai agili politicieni români. La alegerile dietale trecute a pășit cu program naționalist în cercul Iosășel față cu Oliver Almay, candidatul partidului muncii. Prin cercurile naționaliștilor români acum se șvonește, că Dr. G. Popa, tocmai pe timpul acelor alegeri s-a metamorfozat politicește, și s-a purtat atât de moderat cu alegătorii săi, încât prin aceasta a asigurat reușita candidatului guvernamental. Acum și-a primit răsplata. — Dacă am fi rău-tăcioși, am putea zice: Iată cariera unui »tinăr oșălit« dela metalurgica din Arad. Dar ne mărginim a întreba: »Ce-i adevărul în chestie?«

Din delegațiuni. Comisiunea pentru marină a delegațiunii ungare a ținut Vineri, în 27 l. c. o ședință, în care comandantul flotei, admiralul Montecuccoli și-a făcut espozeul și în legătură cu acesta programul flotei. Creditul extraordinar de 312 milioane cor. se împarte pe anii 1911—16. Rata pe anul acesta e de 55 milioane cor.

Dacă programul flotei cu exigențele lui în sumă de 312 milioane va fi adus la îndeplinire, în 1916 flota austro-ungară va cuprinde 13 cuirasate, 9 crucișetoare, 18 contra-torpile, 48 de torpile, 12 submarine. Pentru complectarea flotei până la 1920 vor mai trebui să se mai construiască 3 cuirasate, 3 crucișetoare, 6 contra-torpile, 24 de torpile, ceace va costa cam aceeași sumă, ca acea care se cere acum. Oratorul face o comparație între trebuințele militare ale Austro-Ungariei cu ale celorlalte puteri și probează că Austro-Ungaria este inferioară tuturor puterilor atât în ce privește armata cât și mai ales în ce privește marina. Oratorul arată că nici o flotă, ori cât de mare ar fi, nu costă cât un războiu. Suma care este necesară pentru o flotă, pentru a salva pacea, este numai o mică fracțiune din sacrificiile pe cari le-ar impune statului și și popoarelor un războiu cu vre-o mare putere.

După Montecuccoli a luat cuvântul Rosenberg, ca referent și a mai vorbit încă doi delegați. Ședința viitoare se ține mâine, Marti.

Chestiunea naționalităților și viitorul ungarimei.

Cunoscutul sociolog Jászi Oszkár și-a ținut Sâmbătă sara în cercul »Galilei« din Budapesta conferența sa cu titlul de mai sus, anunțată și de noi.

gula mea de conduită e atât de simplă, încât mi-e rușine să v'o comunic. Vara mă desfățez în aer curat, iar iarna, în... pat. Da în pat! Părerea mea este, că dacă cineva nu se simte bine, e enervat, ostent, fără gust pentru lucru, o zi de pat îl întremesează. Am învățat rețeta aceasta în Franța. Acolo cocoonțele frumoase stau o zi întreagă pe săptămână în pat, și își tratează astfel creșele, ochii ostentiți. Honny soit qui mal y pense.

O altă acrită recomandă trei lucruri pentru cei cari vor să își conserve sănătatea: somn deplin, o baie cu duș rece și multă mișcare în aer curat.

Tot de părerea aceasta e și acrită Masary, care în opozițiune cu Sarah Bernhardt mare amatoare de băi calde, preferă băi reci în fie-care zi și o preumblare de cel puțin o oră în aer curat.

Acrită Helène Kaylev e pentru repaos sub ori-ce formă. Odihna este medicamentul suveran pe lumea aceasta. Fără de ea, toată știința medicală face faliment.

D-nul Jászi a arătat, că politica maghiară de naționalitate a fost până acum politica de forță a feudalismului. Politica aceasta duce spre convulziuni tot mai acute țara, fiind-că ea în chestiunea de naționalitate nu vede altceva, decât o chestiune de drept public și de putere. *Noua politică maghiară consideră chestiunea de naționalitate, ca un ram al chestiunii sociale și vrea să o rezolve în spiritul democrației.* Școală bună. administrație și justiție modernă, comitate și parlament democratic: acestea sunt cele dintâi pretențiuni, fără de cari nu se poate nici închipui o consolidare de stat.

Școală bună, administrație corectă și justiție modernă însă, nu se poate face, decât numai în limba proprie a fiecărui popor. Este un drept firesc al naționalităților nemaghiare din Ungaria, ca acele naționalități să fie instruite, administrate și judecate exclusiv în limba lor proprie. Aceasta o pretinde nu numai dreptatea, ci chiar și umanitatea. Dacă contele Tisza István s'a putut alia cu Vas'le Mangra, fără a fi acuzat de tradare de patrie, tot astfel și întreag poporul maghiar se poate alia cu naționalitățile, fără a săvârși prin aceasta vre-o trădare a patriei ungare, dar spre scuturarea jugului feudal.

D-nul Jászi conchide, că chestiunea de naționalitate este punctul lui Archimede, cu ajutorul căruia elementele populare aliate pot răsturna domnia feudală.

Aceasta e în rezumat conferența și vederile d-lui Jászi în chestia de naționalitate atât de importantă.

Discursul d-lui Jászi a fost ascultat cu multă plăcere de către membri societății »Galilei«. Discursul a fost supus aprecierii publicului, din mijlocul căruia s'a ridicat profesorul universitar Ferenczy Zoltán, care s'a încercat a combate vederile d-lui Jászi Oszkár. Publicul ascultător a primit însă cu răcoasă, ba chiar cu vădit desgust expectorările sovuniste ale profesorului universitar.

Un răspuns.

La întrebările, puse de d-nul asesor Nicolae Ivan, deputatului-profesor Brandsch, — pe cari le-am reprodus și noi din »Tel. Rom.« — acesta din urmă a răspuns în ziarul său »Deutsche Bürger Ztg.« din Sibiu. Răspunsul în esență se reasumează în două puncte, ce le dăm mai va vale, împreună cu observările nimerite ale d-lui Ivan. Vom reveni însă în curând asupra chestiei.

Iată ce zice d-l Brandsch la adresa Românilor:

1. »Sibiului și părțile cele mai multe ale comitatului Sibiu sunt proprietate săsească, — și e datorința noastră națională să nu lăsăm nici un mijloc nefolosit — și cu toată încordarea puterilor noastre — să stăruiem, ca să ținem această stăpânire pe seama noastră«.

2. »În lupta economică ce o purtăm cu Românii, dornici și năvălitori de a ne scoate din stăpânire, este datoria noastră sfântă și națională să ne organizăm; căci învingerea va fi pe partea celui ce își organizează trupele mai bine, și de aceea nu vă dăm dreptul să ne faceți imputări, când stăruiim să ne menținem stăpânirea avută«.

La aceste N. Ivan face următoarele reflexiuni:

Celelalte fraze din răspuns sunt floricele de stil, fără valoare practică în chestia de controversă.

Inchipuți-vă, dacă un bărbat luminat ca profesorul Brandsch vorbește și asterne la tipar astfel de vederi în secolul al XX-lea, ce vederi vor fi având alți compatrioți de ai d-săle mai înăcrâți față de noi și mai înapoiți în cultură?

Așa dar privilegiul și prerogative vechi, Sächsischer Besitzstand intact — ocrotirea stăpânirilor, aceaste le cereți d-voastră, dar legile eterne, în numele căroră cerem noi dreptate pentru toți, egalitate și frățietate, cultură și libertate, pentru d-voastră, altcum creștini buni — sunt lucus a non lucendo.

Frumos, foarte frumos! Și aveți până la un loc toată dreptatea să ne tractați așa. Am fost »miseria plebs contribuens«, popor slab, neorganizat, fără pic de demnitate națională, am îngrășat pe toți dușmanii cu munca și cu sudoarea noastră, v'am făcut orașe înfloritoare și v'am ridicat industria și comerțul unde îl aveți azi — cu banii noștri.

Și până ce vom fi turmă bună de mulș și de tuns, stăruiți mai departe în direcția apucată, considerați-ne de slugi și pe d-voastră socotiți-vă de stăpâni — și stăruiți pe lângă privilegiile vechi, pe lângă »Sächsischer Besitzstand intact« și alte favoruri, de cari vi-s'a făcut parte din belșug în contul nostru. Doar așa tot ne veți putea trezi din letargia, în care am căzut, în raporturile noastre, față de d-voastră, stăpânii și jupânii noștri, și ne veți face să cunoaștem și pe mulți dintre ai noștri, cari umblă cu doi bani în trei pungi, stăruiind mereu să fim pacințoi, blânzi și după zisa scripturii — dacă ni-se dă o palmă pe o parte a obrazului, să întoarcem și pe cealaltă — ca să dovedim, că suntem în deplin acord cu învățăturile creștinești.

Dar în lături cu vâlcăratul! Tânguirea este bocitul babelor — și ne face și ridicoli în ochii străinilor.

La lucru — la lucru să ne vedem, cei ce ținem, că umilirea este o stare rușinoasă pentru indivizi ca și pentru popoare întregi.

Nu chem pe nimenia la războiu, dar la lucru chem pe toți cei ce țin să fie și socotiți între aleșii neamului — și atunci vom vedea cum stăm cu Besitzstandul intact!

Nicolae Ivan.

Esterne.

Despărțirea bisericii de cătră stat în Portugalia.

Din Lisabona s'a scrie: Ministrul de externe al Portugaliei a declarat într'un cerc de ziariști că situația economică și financiară a țării s'a îmbunătățit; că politica internațională e cordială și liniștită, în fine că guvernul republican a rezolvat mai multe afaceri diplomatice rămase de la vechiul regim.

Ministrul a mai declarat că decretul privitor la despărțirea bisericii de cătră stat va fi publicat într'un termen de 30 de zile. Relațiunile guvernului cu toți episcopii sânt toate bune.

Revoluția Albaneză în ajun?

»Universul« primește din Sofia o telegramă, prin care se asigura din izvor bine informat, că situația în Albania e din cele mai serioase.

Albanezii, și cei creștini și cei mahomedani, sunt exasperați de vexațiunile regimului tânăr-turces și nediniți în hotărârea de a-și cuceri autonomia pe calea unei răscoală cu mâna armată.

Fapt netăgăduit e că dâșii se aprovizionează cu mari cantități de puști Mauser și Mannlicher, introduse prin contrabandă pe granița dinspre Muntenegru.

Manevre Turcești.

Pentru a da o dovadă despre forța și capabilitatea sa militară, guvernul turcesc a proiectat pe Martie viitor, manevre cu un milion de soldați. În privința aceasta se anunță din Salonic:

Aflăm din sursă sigură, că la 1 Martie vor fi concentrați 600.000 rezerviști spre a lua parte la marile manevre, cari se vor face în Turcia europeană de la 1—15 Martie.

Intreaga zonă balcanică și granițele vor fi acoperite de soldați. Planurile manevrelor sânt gata, iar acum nu se face altceva de cât se dau ultimele ordine.

Acest fapt, unic în istoria militară a Turciei, este merit să arate lumii întregi, că organizația militară turcească promite ca într'o singură lună să se concentreze 600.000 rezerviști, cari împreună cu cei 400.000 soldați activi, să formeze o puternică armată de un milion de oameni.

Guvernul otoman la măsura aceasta, ca să fie gata pentru orice eventualitate cu privire la chestiunea cretană, față de alianța greco-bulgară, dacă va avea un caracter agresiv, față de izbucnirea revoluției albaneze, cât și pentru potolirea mișcărilor din Huran și Yemen. Turcia este gata să înfrunte totul!

Probabil însă că este oare care exagerare în aceste știri. Manevre timp de 15 zile cu un milion de soldați costă prea mult.

De la Academia Română.

— Comunicarea d-lui N. Iorga despre ocupația austriacă din 1788—91. —

In gedința de Vineri a Academiei Române, d. N. Iorga a relinviat una din paginile istoriei zbuciumatului pământ românesc, vorbind despre starea creată țării noastre în urma ocupației austriece din anii 1788—91.

Conferențiarul arată izvoarele noi, pe cari le-a descoperit în decursul cercetărilor sale, izvoare neutilizate până acum de nici unul dintre istoricii noștri.

Acestea sunt scrierile lui Sala Berlin și memoriile generalului rus Suvorov.

In aceste scrieri, după ce se dau detalii asupra felului cum au primit boerii ocupația streină, se arată în termeni destul de vagi de altminteri, situația de nesuferit în care a ajuns populația rurală a țării, jefuită de aceia, cari aveau să procure provizii armatei austriece.

Intr-o lumină destul de frumoasă ne apare în acest timp figura de patriot, conștient de cele mai curate sentimente, a lui Ion Cantacuzino, care pentru apărarea obiectivelor țării, recurge chiar la falșuri, căci petiția lui de a se garanta integritatea teritoriului, de a se garanta armată națională și a se garanta drepturile străvechi ale țării a fost însoțită de iscăliturile falșificate ale boerilor. In contra trupelor austriece, cari năvăleau în țară, vodă Mavrogheni a avut cu totul altă atitudine decât aceia, în care ni-l prezintă Pitarul Hristache, exagerându-i părțile cari se pretează la glume.

S'au dat lupte, în cari s'a distins ostașii țării, cari au avut de tovarăși pe unii dintre cei mai viteji luptători din Balcani. Și — ce e mai interesant — o că în aceste lupte au luptat alături de oastea lui Mavrogheni și ardelenii «mocani» organizați sub căpitani proprii ai lor.

Firește oastea lui Mavrogheni a fost învinsă. Austrieșii au intrat în țară, băgând groaza în sârmanii țărani, cari au ajuns într-o stare de sărăcie grozavă.

Pentru prima oară se pomenește în istoria noastră că — în timp destul de apropiat — țărani mâncau pâine din coaje de copac. Erau brutalizați și supuși la tot felul de vexațiuni din partea «cuceritorilor».

Conferențiarul încheie arătând că năvălitorii creștini au fost mult mai neomezoși de cât păgânii.

Jiboul.

— In atenția inteligenților și băncilor. —

— 26 Ian. c.

Jiboul este un orașel pentru noi Românii foarte însemnat din punct de vedere economic și național. E un centru cu un jur curat românesc. Are piață bună, unde poporul din jur își poate valorifica ușor cerealele, nutrețul și vitele, cu un preț totdeauna bun.

Cunoaștem intențiunea nobilă a bărbatilor, din fruntea băncii »Sălăgiana« de a înființa în Jibou o parohie românească de sine stătătoare. Realizarea acestei dorințe nobile, e neapărat de lipsă din punct de vedere românesc. Aceasta se arată și în »apelul«, ce s-a publicat spre scopul amintit.

Bine zic, bărbatili din fruntea băncii »Sălăgiana«, că biserica noastră a fost în toate vremurile și va fi și în viitor singura instituție, singura cetate neînvinșă, pentru apărarea celor mei scumpe comori lăuate nouă moștenire dela moși-strămoși, a limbii, obiceiurilor și datinelor noastre strămoșești.

Biserica a întărit și va întări în toate vremurile în popor sentimentul iubirii de neam, de lege și limbă românească. Biserica e singura azi, care leagă pe Român de legea, limba și obiceiurile lui frumoase.

Conduși de acest adevăr, nu putem decât să ne exprimăm cea mai adâncă recunoștință față de bărbatili din fruntea

băncii »Sălăgiana« pentru pornirea nobilă, de-a ridica un Sion românesc în Jibou.

E rândul nostru, să ne facem datoria fiecare, spre a realiza acest nobil ideal al Românilor de acolo.

Fiecare Român inteligent a cetit »apelul« lansat, al poporului din Jibou, în care cer ajutorul tuturor Românilor de bine.

Atragem atenția asupra acestui lucru a bisericilor, a inteligenților și în special a băncilor noastre, să nu treacă ușor peste cerința cuprinsă în acest »apel«. Ne împlinim cea mai curată, cea mai sfântă datorie de Român, deci venim întru ajutorul poporului nostru din Jibou pentru a-și putea realiza idealul său nobil. Dacă au fost, și este undeva și cândva de lipsă ca tot Românul să ajute cu avutul său pe fratele său de un sânge, e de lipsă, e datorință sfântă pentru fiecare Român să vină cu obolul său spre a ajuta înființarea parohiei Jibou. Jiboul are azi un popor sărac, dar curat în sentimente, cu alipire către legea și limba lui strămoșească. Atârnă numai dela noi, ca pe acest popor sărac, dar bun, să nu-l lăsăm împrăștiat printre ceilalți locuitori de altă limbă și lege, ci să-l ajutăm cu toate puterile, să-l grupăm în jurul bisericii, ca nu cumva părăsit, să slăbească în credință și să cază jertfă ispitelor streine.

i. s.

ȘTIRI.

— 17 Ianuarie v.

AVIZ. Rugăm pe stimabili noștri abonați, cari nu și-au înscris abonamentul pe anul curent, să binevoiască a-l reînnoi cât mai în grabă, căci altcum vom fi siliți a le sistă trimiterea ziarului.

Administrația.

Alegere de medic în Braș. In 28 Ianuar st. n. Sâmbătă a fost alegere de medic în Braș. Ales a fost cu aclamațiune și cu mare însuflețire d-l Dr. George Stoian, originar din Braș și de prezent medic în Iva mare. D-l Dr. G. Stoian e bărbat tânăr și până acum a dat strălucite probe de vrednicia sa. Felicităm deci poporul brănean, că a căpătat un asemenea bărbat. — Un alegător.

Chestiunea societății noastre de asigurare o aflăm favorabil apreciată în revista maghiară »Közgazdaság« Nr. 3, dela 15 crt. Numita revistă relevază că de înapoiată este în general monarhia noastră pe terenul asigurărilor. Conform unei statistici, în Austro-Ungaria abia 2% a populației uzează de binefacerile asigurărilor asupra vieții, o proporție, care pentru Ungaria singură este și mai nefavorabilă. Acum deodată se înființează mai multe societăți de asigurare în Ungaria, dintre cari două în capitală și probabil vor mai urma și altele. Căci societățile noastre de asigurare mai au încă destul teren pentru acuirarea de afaceri sănătoase. »Fortuna« societatea de asigurare a băncilor române încă este aproape de realizare și băncile acestea, cari în cele organizatoare au premers băncilor maghiare în toate, au dovedit din nou, că au simț și spirit de jertfă pentru a întemeia ceea ce interesul public pretinde dela institutele de bani. (R. Ec.)

Un salut »Gazetei«. De pe plaiurile îmbrăcate în podoabe primăvăratice ale Italiei, dela Neapolea, prietenul ziarului nostru, d-l Petru Popovici, ne trimite un salut, scriindu-ne între altele: »...Aici natura a înviat, soarele își revarsă căldura asupra vieții viitoare! Itali!».

Ședințele fundației Gozsdu, pentru încheierea socotelilor, se vor ținea în 20 Februarie sub presidenția Metropolitului Ioan Mețianu. Excelența Sa se va prezenta atunci și la Maj. Sa Monarhul, pentru a-l mulțumi, pentru distincția acordată.

Notar rehabilitat. Din Făgăraș ni-se scrie, că în fine și suspendatul electoral d-l Clement Grama notar în Răușor (lângă Făgăraș) a fost restituit în post. Aha! Asta Pa duă la »banchetul« de adio al lui Szabo Elemér?

Pajurile școlare. Purcuzând din cazuri concrete, ministrul de interne a statorit în principiu, că acele scaune școlare, cari după primirea la mână a emblemelor școlare, nu le așează la locul cuvenit,

comit delictul provăzut în §-ul 17 din articolul de lege XXVII din 1907.

Qualificația farmaciștilor. De multă vreme s'a agită în cercurile farmaciștilor chestia, că la farmacia să se poată aplica numai tineri, cari au făcut maturitatea. Spre acest scop ministrul de culte și instrucțiune a convocat pe 7 Februarie c. o anchetă, la care vor lua parte și reprezentanții reuniunilor farmaciștilor din Ungaria, precum și asistenții de farmacie.

Degetul lui Dumnezeu. La un cantonier, de pe linia ferată a comitatului Nyitra a sosit o femeie, în vreme de noapte, cerând sălaş până dimineața, când va merge apoi mai departe în satul vecin. Cantonierul a primit-o și s'a decis să o culce în același odăie cu nevasta sa. Observând că streina are multe parale la sine, s'a hotărât să o asasineze și să-i răpească banii. A lăsat deci afară și muncind din greu a săpat o groapă pe sama streinei. Când groapa a fost gata, cantonierul a intrat în odaia unde dormiau femeile și cu o puternică lovitură de cuțit și-a junghiat propria sa soție, căci în timpul acesta, femeile și-au fost schimbat locul de culcare, fără să știe ucigașul. Când și-a descoperit greșala, nemernicul a fugit. Jandarmeria îl curentează.

Urmările cutremurului. Din cauza cutremurului din Turchestan, s'a dărâmat 10.000 case de ale rușilor și 15.000 de ale chirghizilor.

Comitetul organizației revoluționare macedonene din Odrin, a lansat un manifest către toți bulgarii macedoneni, îndemnându-i la răscoală, singurul mijloc de a dobândi autonomia și să scape de teroarea guvernării junilor turci.

Ciuma în China. Telegramele venite la Paris din Peking aduc știri mai liniștitoare cu privire la proporțiile epidemiei de ciumă. In total, până acum nu s'au constatat în capitala Chinei de cât 8 cazuri. La Mukden din contră, numai în ultimele 24 ore, s'au înregistrat 60 decese. Guvernul, față de amenințarea corpului diplomatic cu izolarea cartierului legațiilor, s'a decis în sfârșit să detașeze trupe în număr suficient, spre a da concurs medicilor și agenților sanitari, în combaterea epidemiei.

Guvernul chinez a comandat la »Institutul imperial de sero-terapie« din Viena, 10.000 doze de ser antipestos și s'a adresat tuturor statelor europene, să trimită medicii în China, pentru combaterea epidemiei de ciumă. — Guvernatorul japonez din Dalny, de teama invaziei ciumei din China anunșă, că oferă un premiu de 200 yen (vre-o 1000 lei) de fiecare caz de ciumă semnalat, și 10, 20 și 50 yen pentru concursul individual dat la îngroparea unui ciumat.

Biroul pentru circulațiunea străinilor în Brașov roșgă toate firmele și instituțiunile, cari au intențiunea de a anunța în »Calăuză nouă«, a pune la dispoziția biroului manuscrisele anunșurilor și clișeele până la 3 Februarie, căci în săptămâna viitoare se va începe cu tipărirea »Calăuzei«.

Anunșurile intrate mai târziu, nu se vor lua în considerațiune.

Apollo Bioskop!

Mercuri în 1 Februarie la 6 și 8 oare. Joi în 2 Februarie la 1/2, 3, 4, 6, și 8 oare. Vineri în 3 Februarie și Sâmbătă în 4 Februarie, reprezentațiuni la 6 și 8 oare seara. *Viața și moartea lui Moise.* Tablou biblic colorat: 1500 metri lung. Urmărirea Israeliților. Moise e pus între trestii. Fata lui Faraon găsește pe Moise într'un coș de papură, îl ia la sine, și-l pradă chiar mamei lui Moise, pentru a-l crește. — Moise este ales de poporul său, ca conducătorul lor. Moise la rugul arzător. Moise se întâlnește cu fratele său Aron.

Cele 10 pedepse egiptene: Apa, Nilului se prefacă în sânge. Broaștele au inundat totul, Moșitele și muștele enorm de multe, chinuesc oamenii, grindina nimicește bucatele. Lăcustele nimicesc totul, și 3 zile eră întunec. Cei dintâi născuți omorâți. Mielul Paștilor. Eșirea din Egipt. Moise conduce poporul Israel peste Marea Roșie. Călătoria Israeliților, manna, cele 10 porunci, închinarea la idoli, cotelul mărturie. Moise e în dubiu. Șearpele de aramă. Profetiile lui Balaam. Moartea lui Moise pe muntele Nebo. — Duminecă program nou.

Impresii dela concertul din Făgăraș.

Românul tot-deauna e vesel, fie că împrejurările îi sunt priincioase, fie că peste capul lui trec neajunsuri peste neajunsuri. Această însușire caracteristică a lui se manifestează la diferite ocaziuni mai însemnate. Observată a fost această foarte frumoasă însușire a Românului în tot decursul vieții sale pribege de pe aceste plaiuri. Cine a făcut ca acest mărgăritar al vieții noastre să lucească, fiind luminat de raze binefăcătoare, dacă nu bunul D-zeu, care conduce cu purtarea sa de grije destinele acestui neam oroposit de veacuri? Bunul D-zeu ne-a dat aceasta însușire, de oare-ce numai ea ne-a ținut și ne poate ținea tărnia acum și în împrejurări și mai de grea cumpănă ale vremurilor ce au să vie. Și dacă peste tot pe Român nu-l părăsește buna sa dispoziție, când se află în nevoi, fără îndoială e mai mult stăpânit de ea atunci, când pentru unele momente uită năcazurile și să împărtășește de o bucurie, adevărată.

O astfel de bucurie a produs pentru românimea din »Țara Oltului«, și concertul dat de teologii cursului al III-lea din Sibiu în 2 Ianuarie st. v. în Făgăraș.

Scopul, în care au concertat, e cât se poate de măreț, dar l au și realizat fără a face reclamă deosebită, destinând profitul curat mesei studenților din Făgăraș.

Acel venit cu drept cuvânt poate fi numit un câștig moral și material deopotrivă, iar concertul a fost nu numai deplin succes, dar a stors admirația tuturor. Imi spuneau tinerii teologi, stând cu ei de vorbă, că au să concerteze și în Brad, a doua zi de Bobotează. Imprejurările nefavorabile, produse prin distanța cea mare, m'au împiedecat de-a merge și acolo, deși ași fi dorit mult, într'u atâta au deșteptat în mine cântările executate cu măiestrie, dorința de-a asculta astfel de concerte, cum a fost cel din Făgăraș. Căci m'am convins, că dirigentul corului *Vasile Petrușcu* e un dibaci manuator al baghetei, iar coriștii toți îi fac fală, căci sunt cântăreți de forță și posed cunoștințe muzicale bogate, drept dovadă, că profesorul lor *T. Popovici* e la culmea chemării sale.

Programul a fost aranjat în modul cel mai minunat. Conform acestuia tinerii teologi au început mai întâi cu cântarea »O ce veste minunată« de artistul *G. Dimă*. Cu gândul la D-zeu au început acest concert și pă-trânău-l mereu, au sfârșit cu o cântare animată, de tot potrivită. Dacă ar fi să intru în amănunte, în prima linie e de constatat, că d-nul teolog *Gheorghe Comșa* în punctul de solo, ce l a avut în program, a frapat în mod deosebit lumea ascultătoare. Voce bărbătească, bas profund, voce metalică, curată, de o extenziune uimitoare, acestea sunt niște calități, cari îndreptățesc pe d-nul Comșa de-a ajunge departe prin o școală bună a vocii sale. A făcut mare cinste țării Oltului, căci e flu al ei. Neîntrecut a fost și d-nul teolog *Neagu* în unele părți de solo, dovedind, că dispune de o foarte plăcută voce de tenor. Peste tot am primit impresia, că aproape toți coriștii pot executa partile de solo, căci așa zicând le-au cântat pe rând. Intre astfel de tineri, cum să nu te afli bine? Cum să nu exclami, că Românul e născut cântăreț?!

Merită dar toată lauda acești tineri, de cari să ne dea bunul D-zeu cât de mulți, căci avem mare lipsă. Dacă s'ar întâmpla ca să vină o vreme, când numai cu doina să ne mai putem susține, la răsunetul glasului unor astfel de tineri, îndată se vor forma în jurul nostru citadela puternice de apărare, cari nu vor fi cu nimic mai inferioare țării și trâniei murilor chinezești de-a ținea departe valurile streinismului de sufletul poporului românesc.

«De preste Olt.»

Convocare.

Comitetul despărțământului Dicioșănmărtin al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român, va ținea Duminecă, în 5 Februarie st. n. 1911 în comuna Băgaciu o prelegere populară.

Conziderând însuflețirea românilor de acolo și dorința lor de a vedea cât de mulți oaspeți români în comuna lor, sunt rugați pe calea aceasta toți românii din jurul Băgaciului, ca să se prezinte la aceea prelegere în număr cât se poate de mare. Dicioșănmărtin, la 29 Ian. 1911.

Românul Boila.

dir. despărț.

POSTA REDACȚIEI

i. s. Despre »C. cr.« am dat deja un raport.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Succesorul.

Redactor resp. Ioan Spudercă.

„Bihoreana“

institut de credit și economii, societate pe acții, ORADEA-MARE.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „BIHOREANA“, societate pe acții în Oradea-mare, conform dispoziției §-ului 19 din statute, se invită la

a XII-a Adunare generală ordinară,

care se va ține în Oradea-mare la 16 Februarie 1911 st. n. la oarele 10 înainte de amiază în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alegerea a trei membri pentru verificarea procesului verbal și alor 3 scrutinători pentru actul de alegere.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul comitetului de reviziune despre examinarea computului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului anual și deliberarea împărțirii profitului.
5. Fixarea profitului marcelor de prezență pe anul 1911.
6. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcțiunii este a se întrebuința suma amintită în §-ul 61 punctul 6.
7. Fixarea plății membrilor din direcțiune și comitetul de reviziune.
8. Propunerea direcțiunii referitor la înființarea unei filiale nouă.
9. Propunerea direcțiunii referitor la acordarea dreptului de a semna firma pentru primcontabilul Iosif Diamandi.
10. Alegerea a cinci membri în direcțiune pe termen de 6 ani.

Se trage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute:

§. 24 Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiunile sale, eventual și dovezile de plenipotență.

Acțiunile depuse la locurile designate de direcțiune, se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-ului 24 din statute, avem onoare a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 17 Ianuarie 1911 pentru depunerea, respective primirea acțiunilor și darea documentelor despre depunere, s'au designat în acest an, respective au fost rugate, institutele „Albina“, „Victoria“, „Silvania“, „Economul“, „Oraviciana“, „Patria“, „Timișana“ și „Drăganul“.

Oradea-mare, 17 Ianuarie 1911.

Direcțiunea institutului.

Contul Bilanțului.

D E B I T		Coroane	fil.	C R E D I T		Coroane	fil.
Casa în numărar		144840	88	Capital social		1200000	—
Giro Conto la banca austro-ungară		8457	29	Fondul de rezervă*)	234400—		
Casa de păstrare postală		659	50	Fondul de rezervă pentru pierderi**)	27427 50		
Cambii de bancă		4095789	94	Fondul de penziune***)	53334—	315161	50
Credite hipotecare		614795	—	Depuneri spre fructificare		2208576	71
Imprumuturi hipotecare pe amortizare		90258	07	Cambii reescomptate		1567226	—
Credite de cont-curent		177146	28	Imprumuturi hipotecare pe amortizare cedate		11209	19
Credite pe efecte		15469	—	Depozite de casă		18424	28
Credite pe obligațiuni cu cavenți		10219	—	Dividende neridicate		1648	—
Efecte proprii		137065	—	Saldul inter-elor tranzitoare		47207	41
Imobile		189480	—	Profit transportat din 1909	3184-86		
Mobilier și rezvizite		5183	38	Profit net	119890-92	123075	78
Diverse conturi debitoare		3216	03				
		5492528	87			5492528	87

Contul Profit și Pierdere.

D E B I T		Coroane	fil.	C R E D I T		Coroane	fil.
4% interese la fondul de rezervă		9068	—	Profit transportat din 1909		3184	85
Interese de reescont		5842	53	Interese :			
„ după credite pe amortizare cedate		566	68	dela cambii de bancă	290698-58		
„ „ depuneri		89635	48	dela credite hipotecare	49616-99		
10% dare după interese de depuneri		8963	56	„ „ pe efecte	1357-03		
Contribuție		27379	62	„ „ personale	1040-36		
Salare (pentru funcționari, membri în direcțiune și comitetul de reviziune)		49243	90	„ „ de cont-curent	11153-17		
Spese curente (tipăr., porto, lumin. încălzit, telefon etc)		13440	94	„ „ pe amortizare	5140 33		
Chirie		3600	—	după capitale elocate la alte insti-			
Marce de prezență		4104	—	tute (70% scutite de dare)	378-75	359385	21
Descrieri		2017	69	Venitul imobilelor (darea plătită)		10650	—
Profit transportat	3184-86			Interese după efecte proprii (scutit de dare)		5983	45
Profit net	119890-92	123075	78	Provizione		3734	66
		382938	18			382938	18

Oradea-mare, 31 Decembrie 1910.

Dr. Coriolan Pap, m. p., director executiv.

Iosif Diamandi m. p., primcontabil.

Direcțiunea :

Nicolau Zigre m. p., președinte.

Moise Nyes m. p., vice-președinte.

Aloisiu Nyisztor m. p.

Samuil Ciceronescu m. p.

Petru Pântya m. p.

Andrei Horváth m. p.

Dr. Nicolae Popovici m. p.

Iosif Moldovan m. p.

Mihail Pavel m. p.

Sabsemnatul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Comitetul de reviziune:

Toma Păcală m. p., președinte.

Sava Raicu m. p.

Petru Popescu m. p.

Dr. Valeriu Hetco m. p.

Stefan Tășiedan m. p.